

Mulighederne for sæddodder (Camelina Sativa) som en ny olie- og proteinkilde

Der er spændende perspektiver i en øget anvendelse af sæddodder som protein og olieplante, specielt i økologisk sammenhæng, da den i mindre grad bliver angrebet af rapsjordlopper og glimmerbøsser og er mindre kvælstofkrævende end raps.

Der er dog udfordringer med lave og svingende udbytter og dens relativt høje indhold af glucosinolater.

Den 31. oktober 2014 afholdt Københavns Universitet et netværksmøde om mulighederne og udfordringerne for en større udbredelse af sæddodder som olie- og proteinplante i Danmark. Til det velbesøgte møde var der blandt andet repræsentanter fra industrien, rådgivningen, Nordisk Genbank, forskere fra Norge, Finland, studerende og forskere fra Københavns Universitet og Videncentret for Landbrug.

Sæddodder er en gammel korsblomstret kulturplante, der tidligere har været dyrket i Danmark som olie og proteinplante. I dag er dyrkningen i Danmark næsten helt ophørt, mens der dyrkes lidt i Tyskland, hvor Camelineolie blandt andet kan købes i helsekostforretninger.

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Dette projekt medfinansieres af "Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram, (GUDP) under Fødevareministeriet.

Fonden for Økologisk Landbrug

Dodder er en nicheafgrøde, hvoraf der kan produceres en meget fin olie.
Foto Peter Mejnertsen og Inger Bertelsen, Videncentret for Landbrug, Økologi

Mulighederne for sæddodder

Olien i sæddodder er af høj kvalitet til konsum, på grund af dens høje indhold af omega-3-fedtsyrer. Kagen, der er tilbage efter olie presningen, kan bruges som proteinfoder til husdyr, men dens indhold af glucosinolater kan udgøre en udfordring/begrænsning. I 2013 oplevede en række mælkeproducenter fx et betydelig fald i mælkens fedtprocent, og man fandt ved nærmere analyse ud af, at de alle havde fået et parti rapskage, som indeholdt 15–20 pct. sæddodder.

Erfaringerne med dyrkning af sæddodder i Danmark og udlandet tyder på, at den kun i begrænset omfang bliver angrebet af skadedyr som jordlopper og glimmerbøsser og har et mindre krav til kvælstof gødning end raps.

Ny teknik til oprensning af proteinkagen

Københavns Universitet har udviklet en teknik, der muligvis vil kunne oprense proteinet til et højkvalitetsprotein med et lavt indhold af glucosinolater. Der er således muligheder med denne teknik, hvis omkostningerne kan bringes ned på et niveau, hvor det er økonomisk attraktivt.

Erfaringer fra Danmark og udlandet

Der er forsøgsvis dyrket sæddodder i både Norge og Finland, med udbytter på 12–1.500 kg/ha. På grund af den kortere vækstsæson for vårdodder, vurderes den at kunne dyrkes nordligere end vårraps.

I 2004–2006 blev der gennemført forsøg med vinterdodder i Danmark, hvor udbytterne svingede fra 560–1.360 kg/ha. Erfaringerne herfra er dyrkning på rækker med radrensning, samt at sæddodder ikke blev angrebet af rapsjordlopper.

I Tyskland er der lavet forsøg med samdyrkning af markært og sæddodder (vårtype), hvor sæddodder medvirkede til et lavere ukrudtstryk. De tyske erfaringer tyder på, at der kan høstes i underkanten af 1.000 kg dodder. Dodder adskilles fra ærterne efter høst og sælges separat.

Udfordringerne

Det relativt lave udbytte og den store variation i udbyttet fra år til år er en af de store udfordringer rent dyrkningsmæssigt. På fodringssiden udgør indholdet af glucosinolater en hindring i brugen af proteinkagen. Indholdet af glucosinolater i sæddodder er cirka 7–10 gange større end i rapskage og med det niveau, kan det ikke anvendes i foder til hverken kvæg, svin eller fjerkræ.

Det videre arbejde

Københavns Universitet vil i den nærmeste fremtid prøve at sammensætte et hold fra både forskningsmiljøet, industrien, forbrugerne og landbruget med fokus på et fortsat arbejde med sæddodder med indsatser på flere områder, herunder forædling, oprensning af proteinfraktion og dyrkningsmæssige forhold.